

GBO-project ELZ Klein Brabant Vaartland dakloosheid en precare woonsituaties voorkomen

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Visie geïntegreerd breed onthaal.....	3
3	Omschrijving kwetsbare doelgroep.....	4
3.1	Waarom is deze doelgroep van mensen in een precare woonsituatie kwetsbaar?	4
3.2	Waar en hoe vinden wij deze kwetsbare doelgroep in onze eerstelijnszone?	5
3.3	Hoe aansluiting vinden van uit professionelen met de kwetsbare doelgroep?.....	5
4	Organisatiestructuur	6
5	Plan van aanpak omtrent de 5 criteria geïntegreerd breed onthaal	7
5.1	Regierol	7
5.2	Criterium 1: werken aan een gemeenschappelijke visie, doelstellingen en kader voor de werkingsprincipes van het GBO.....	8
5.3	Criterium 2: faciliteren van de basisedwerkers in hun samenwerking.....	9
5.3.1	Netwerkmomenten	9
5.3.2	Afstemming vraagverheldering.....	9
5.3.3	Huisbezoeken	10
5.3.4	Samenwerking ondersteunen	11
5.4	Criterium 3: werken aan de participatie van de doelgroep en basisedwerkers om drempels te verlagen en preventie te bewerkstelligen.....	12
5.5	Criterium 4: delen van expertise	13
5.6	Criterium 5: outreachend en proactief werken	14
6	Budget	14
7	Samenwerking.....	14

1 Inleiding

Wij kiezen voor een geïntegreerd breed onthaal op niveau van de eerstelijnszone Klein Brabant Vaartland over de gemeenten Bornem, Puurs-Sint-Amands en Willebroek. Medewerkers van de kernactoren GBO uit de projectgroep zetelen in de Zorgraad Klein Brabant Vaarland. In het beleidsplan van onze zorgraad wordt het GBO tevens als operationele doelstelling opgenomen. De projectgroep zal de voortgang en de methodiek van het GBO in de diverse geledingen binnen de eerstelijnszone rapporteren en in het Forum worden de eerstelijnsmedewerkers periodiek op de hoogte gehouden zodat deze methodiek tastbaar wordt voor de eerste lijn.

De drie gemeenten hebben een zeer divers beeld en evolueren van plattelandsgemeente met uitgewerkte industriezones (N16) naar een meer verstedelijkt karakter in Willebroek dat aanleunt bij Mechelen. De eerstelijnszone wordt gedwarst door de A12. De verschillende kenmerken maken dat ook accenten verschillen in het kader van het viseren en afbakenen van kwetsbare doelgroepen.

De kernactoren worden allemaal geconfronteerd met personen die in een preciaire woonsituatie bevinden en zich aanbieden op de eerste lijn: zowel bij het CAW, OCMW als DMW van de mutualiteiten komen personen terecht met budgetproblemen, overlastproblemen, multi-problem, enzovoorts waarbij de toegankelijkheid naar hulpverlening om zijn grondrecht van wonen te kunnen uitoefenen problematisch is of kan worden... Het werd snel duidelijk dat dit een gemeenschappelijke kwetsbare doelgroep is waar heel wat kansen zitten om een gemeenschappelijke onthaaltraject en preventietool uit te werken waarbij onmiddellijk het nut wordt ervaren door de eerstelijnsmedewerkers om hier gestructureerd mee aan de slag te gaan. De verschillende partners kunnen hun expertise samenleggen waardoor de efficiënte opvolging accumuleert.

De projectsubsidie maakt het mogelijk om voor dit proces de nodige tijd vrij te maken binnen de organisaties en begeleiding in te huren om tot een gericht resultaat te komen dat het projectmatig werken overstijgt en om tot een gedragen visie in de eerste lijn te komen met betrekking tot het GBO.

Hieronder geven wij een aantal indicatoren weer die de gemeenten typeren:

indicator	Bornem	Puurs	Sint-Amands	Willebroek	Vlaanderen
Gemiddeld inkomen per inwoner	20.995	20.923	19.809	18.097	18.970
Aantal leefloontrekkers per 1000 inwoners	2,2	1,3	1,1	9,7	6
IGO per 100 inwoners	1,6	1,2	0,6	1,3	2
kansarmoedeindex	5,3%	6%	7,5%	20,8%	12,8%
Aandeel inwoners (ù) met betalingsmoeilijkheden (oa huur)	7%	5%	6%	12%	9%
Woonquote huurder (meer dan 30% inkomen)	46%	23%	36%	37%	/
Ernstige problemen mbt staat van de woning	12%	8%	8%	12%	11%
Sociale huurwoningen per 100 huishoudens	8,4	6	9,7	13,4	5,6%

<https://www.statistiekvlaanderen.be/monitor-jouw-gemeente-in-cijfers>

2 Visie geïntegreerd breed onthaal

Binnen de eerstelijnszone Klein Brabant Vaartland zien wij met de methodiek van het GBO de kans om het intakeproces vanuit zijn generalistisch visie duidelijk te stellen en tot één visie te komen. Niet enkel de kernactoren, maar ook alle eerstelijnsmedewerkers over de diverse levensdomeinen heen nemen wij mee in ons verhaal. Vanuit de regierol lokaal bestuur zetten we in op netwerkontwikkeling binnen de lokale huisvestingsproblematiek. Dit zal dan verder uitgerold worden over heel het gezondheids- en welzijnslandschap om als een natuurlijke reflex elke hulpvrager breed te benaderen naar alle grondrechten en zo onderbescherming tegen te gaan, drempels weg te werken en preventief op te treden. Daarom is de eerstelijnszone ook hét aangewezen forum om de specialistische welzijns- en zorgtrajecten te koppelen aan het vraagverhelderingsproces en om zo tot een gepaste doorverwijzing met een warme overdracht te komen.

Korte omschrijving van het project

Zowel het Sociaal Verhuurkantoor (SVK) Optrek vzw als de DMW's van de mutualiteiten, het CAW als de OCMW's worden geconfronteerd met mensen in heel preciaire woonsituaties in de eerstelijnszone Klein Brabant Vaartland.

Huurachterstal, overlastsituaties en onleefbaarheid van de woning (sterk vervuilde situaties, verzamelwoede) maken de woonsituatie van deze doelgroep heel precair waardoor een uithuiszetting en/of dakloosheid dreigt.

Mensen in een preciaire woonsituatie kennen vaak een grote kwetsbaarheid, op meerdere domeinen:

- geen of laag opleidingsniveau, vroegtijdig school verlaten, ongekwalificeerde uitstroom
- grote afstand tot de arbeidsmarkt
- lage woonvaardigheden
- lage taalvaardigheid
- financiële problemen door een beperkt inkomen, vervangingsinkomen of leefloon
- beperkte sociale vaardigheid
- intergenerationele armoede
- sociaal isolement, gebrek aan sociale netwerken, weinig structuur en samenhang in sociale contacten met gezin, familie, burens, ...
- Fysieke en psychische gezondheidsproblemen
- ...

Deze doelgroep heeft nood aan een brede kijk op de hulpvraag. Om problemen zo vroeg mogelijk te detecteren en proactief te kunnen werken, zullen alle partners binnen onze eerstelijnszone betrokken worden bij het project via de (voorlopige) zorgraad en de fora (netwerkmomenten).

Aan de hand van een risico- en signalenkaart uitgewerkt in werkgroepen waarbij wij de expertise van de verschillende actoren vanuit hun basisedewerkers samenbrengen (woonbarometer), detecteert het SVK preciaire woonsituaties.

SVK Optrek vzw neemt een brugfunctie op en geeft na detectie het dossier door aan de kernpartners van het GBO. De partners van het GBO werken samen met het SVK doorheen dit project een

procedure uit voor correcte doorverwijzing, vraagverheldering en intake (bij voorkeur in duo: medewerker van SVK en GBO) en een gezamenlijke proactieve aanpak om dakloosheid te voorkomen en woonvaardigheden te versterken.

Het valt niet steeds uit te sluiten dat dit proces parallel loopt met een procedure van uithuiszetting.

Vanuit supervisiemomenten benaderen wij cases vanuit verschillende uitgangspunten van de kernactoren om een ideaal hulpverleningstraject holistisch uit te stippelen. Basisederwerkers leren elkaars werking en accenten kennen zodat ze hun expertise verruimen vanuit hun generalistische onthaalopdracht. In reflectiemomenten staan we stil bij drempels waarom deze kwetsbare groep in een wooncrisis (dreigen te) verzeilen opdat we adequaat een preventiebeleid kunnen uitrollen.

3 Omschrijving kwetsbare doelgroep

3.1 Waarom is deze doelgroep van mensen in een precare woonsituatie kwetsbaar?

De crisis aan de onderkant van de woonmarkt is de jongste jaren acuter geworden. Recente gebeurtenissen illustreren dat er een fundamenteel probleem is van beschikbaarheid van betaalbare woningen voor kwetsbare mensen met een laag inkomen. De verhoging van de huurwaarborg naar 3 maanden heeft dit probleem verder aangescherpt. Een tweede signaal kwam er met de vaststelling dat sommige immokantoren aan huurders een voorschot vragen. Kwetsbare burgers met een laag inkomen zijn vaak aangewezen op te dure woningen, waardoor betalingsachterstand optreedt en uithuiszetting dreigt. Als zij een goedkopere woning vinden blijkt dat de woonkwaliteit niet hoog is (vochtproblemen, geen isolatie, hoge verwarmingskosten,...). Bovendien komt daar als versterkende factor de energie-armoede bovenop: de energiekosten en kosten van nutsvoorzieningen stijgen en nemen een grotere hap uit het gezinsbudget, waardoor achterstal van betalingen dreigt. (cfr. LAC)

Naast de maatschappelijke tendensen en recente evoluties op de woningmarkt die het voor deze doelgroep moeilijker maken om een betaalbare, kwaliteitsvolle woning te vinden, spelen ook eigen problematieken mee. Kwetsbare doelgroepen hebben niet altijd de competenties meegekregen om een woning als een goede huisvader te onderhouden. Vervuilde situaties, verzamelwoede, verloederding, e.d. zijn slechts enkele voorbeelden. Dit leidt hoe langer hoe meer tot uithuiszetting via juridische weg waardoor deze mensen letterlijk en figuurlijk in de kou komen te staan.

Mensen in een precare woonsituatie kennen een grote kwetsbaarheid, op meerdere domeinen:

- geen of laag opleidingsniveau, vroegtijdig school verlaten, ongekwalificeerde uitstroom
- grote afstand tot de arbeidsmarkt
- lage woonvaardigheden
- lage taalvaardigheid
- financiële problemen door een beperkt inkomen, vervangingsinkomen of leefloon
- beperkte sociale vaardigheid
- intergenerationele armoede
- sociaal isolement, gebrek aan sociale netwerken, weinig structuur en samenhang in sociale contacten met gezin, familie, burens, ...

- Fysieke en psychische gezondheidsproblemen
- ...

In kader van de aandacht voor kinderarmoede van de Vlaamse overheid en het Vlaams actieplan thuisloosheid 2017-2019 willen wij bekomen dat CAW's, OCMW's en DMW van mutualiteiten de handen in elkaar slagen voor een betere opvolging van vorderingen tot uithuiszetting of andere preciaire woonsituaties en te werken aan instrumenten om dit te voorkomen, in het bijzonder waar er gezinnen met kinderen dreigen op straat gezet te worden. De verschillende partners worden als eerstelijnsactoren vaak gecontacteerd bij deze preciaire woonsituaties die ook zijn invloed heeft op andere levensdomeinen: (psychische) gezondheid, leven, werk, maatschappelijke participatie. Elke partner heeft zijn oplossingen vanuit zijn expertise. Met dit project willen wij juist verrijkend werken opdat elke partner vanuit zijn bril, stillaan een volledige kijk krijgt op de verschillende hulpverleningsmodellen en -middelen opdat zij versterkend en in samenwerking deze adequater kunnen aanpakken en dat de basisedwerkers ervaren dat zij samen tot betere resultaten kunnen komen. Menig basisedwerker lijkt met de handen in het haar te zitten bij deze problematische woonsituaties en telkens proberen zij zo goed en zo kwaad als mogelijk dit op te lossen, door met alle basisedwerkers samen te zitten rond dit project kan hier meer structureel een traject uitgewerkt worden, waar nu nog vaak ad-hoc soms paniekvoetbal gespeeld wordt. Dit is een belangrijke motivator inzake de medewerking voor dit project omdat basisedwerkers hier echt winst kunnen halen in de efficiëntie van hun hulpverlening.

Het mag duidelijk zijn dat vanuit de invalshoek van de woonsituatie heel wat andere levensdomeinen in het vizier komen. Hierdoor overstijgt het project de louter woonproblematiek en wordt de GBO-methodiek een instrument om de cliënt holistisch te benaderen.

3.2 Waar en hoe vinden wij deze kwetsbare doelgroep in onze eerstelijnszone?

Deze doelgroep proactief bereiken wordt verwezenlijkt via een partnerschap aan te gaan met het Sociaal Verhuurkantoor Optrek vzw dat actief is in de 3 gemeenten van onze eerstelijnszone. Eens het project loopt kunnen de proactieve en outreachende activiteiten uitgebreid worden met andere partners in het speelveld van de huisvestingssector zoals de sociale huisvestingsmaatschappijen.

Het Sociaal Verhuurkantoor heeft 73 huizen die zij binnen Bornem (11), Puurs-Sint-Amunds (32) en Willebroek (30) verhuurt. Bij 22 huurders ervaren zij een preciaire woonsituatie en het afgelopen jaar werden bij 4 huurders een procedure uithuiszetting opgestart.

In het jaarverslag van 2018 van SVK Optrek vzw stelt men vast dat problemen blijven bestaan inzake huurachterstal. Men streeft ernaar uithuiszettingen te vermijden. Daarnaast stijgen het problemen rond huurschade en overlast en vergen zij meer inspanningen, begeleiding en samenwerking met andere diensten. Het probleem van onderhoud van de woning en verzamelwoede blijven groot. Bij dit probleem ervaart het SVK de nood aan het betrekken van andere partners. Als acties formuleerden zij in het jaarverslag 2018 om de sociale diensten van de aangesloten OCMW's extra te informeren over hun werking en nauwer te gaan samenwerken met het CAW inzake preventieve woonbegeleiding. Bij het inschrijven op de wachtlijst van het SVK en het overlopen van het puntensysteem komen vaak risicofactoren naar boven waardoor men kan voorspellen dat eens zij huurder worden een intensievere begeleiding wenselijk zou zijn. De sector ervaart de nood aan meer samenwerking.

3.3 Hoe aansluiting vinden van uit professionelen met de kwetsbare doelgroep?

Samen met de woonbegeleiders van SVK optrek en een maatschappelijk werker van de kernactoren wordt een huisbezoek gepland om de informatie te verzamelen over welke aspecten in hun situatie ervoor zorgen dat zij in deze moeilijke situatie beland zijn. We beogen een optimale rechtenverkenning tijdens de huisbezoeken en tijdens casusoverleg om zo de juiste partners zo snel

mogelijk in te zetten. Hierdoor verwerven wij inzicht op drempels en toegankelijkheid van de hulpverlening. In de projectgroep en via de casusbespreking brengen wij de risicofactoren in beeld waarom deze kwetsbare groep in ons werkingsgebied niet snel genoeg geraken bij de hulp en ondersteuning die ze nodig hebben om hun huisvesting te vrijwaren. Door mensen in een huisbezoek gericht te bevragen werken we aan echte participatie. We verzamelen de informatie hoe toegankelijk onze dienst- en hulpverlening is, of zij voldoende herkenbaar is en het aanbod afgestemd is op hun diverse noden. Dit inzicht en de kritische bespreking in de werkgroep (casusbespreking met eerstelijnsmedewerkers) en projectgroep (beleidsmensen) zal het ons mogelijk maken een plan van aanpak te ontwikkelen (zie ook organisatiestructuur volgende paragraaf). Wij laten ons daarbij inspireren door goede praktijken uit de sector en laten ons ondersteunen door methodieken van samenlevingsopbouw en wetenschappelijke onderbouwde leermethodes vanuit het project bruggenbouwers vanuit de hogeschool Gent.

Wij beogen een methodiek van checklist inzake rechtenverkenner en een risicoanalyse opdat de outreachende basisedwerkers een hanteerbaar werkinstrument kunnen gebruiken vanuit een open, integrale en generalistische blik. Dit laatste zal ook de leidraad zijn van de gemeenschappelijke visie op intake die wij willen aanzwengelen bij de basisedwerkers. Wij ontwikkelen een laagdrempelige brochure betreffende stappen die kunnen ondernomen worden om een uithuiszetting te vermijden met extra aandacht voor laagdrempeligheid in taal, medium en stijl.

Als uit het huisbezoek blijkt dat het over een meer complexe hulpvraag of nood gaat vragen wij de toestemming aan de cliënt om zijn situatie voor te leggen aan een casusoverleg om op alle levensdomeinen resultaat te kunnen boeken. Waar nodig zullen we de ondersteuning meer aanklampend blijven aanbieden om een maximale rechtenverkenning te bewerkstelligen. Het proces van aanklampend werken en het vertalen van signalen van de cliënt moet leiden tot het optimaliseren van de kwaliteit van de dienstverlening en nog belangrijker om een betere aansluiting te vinden bij de leefwereld van personen in een preciaire woonsituaties en hun achterliggende problematieken die wij in deze paragraaf beschreven. Wij hanteren hierbij het NIVEA-principe: Niet Invullen Voor Een Ander. Hierdoor stippen wij ook de beroepsethiek aan bij onze basisedwerkers.

4 Organisatiestructuur

Met dit project beogen wij het empoweren van mensen in een preciaire woonsituatie. Nog meer willen wij de kracht en deskundigheid van de hulpverleners laten spreken om hulpverlening op een hoger niveau te krijgen. Het intersectoraal netwerken versterken om de rekenregel 1+1=3 te realiseren en het sociaal werk voor een kwetsbare doelgroep versterken met nieuwe inzichten is hierbij eveneens een belangrijke doelstelling binnen het project. Een goede organisatiestructuur is daarom zeer belangrijk.

De regierol wordt opgenomen vanuit een beleidsmatige projectgroep die vanuit een gelijkwaardig partnerschap van de drie kernactoren en het toevoegen van experts uit het werkveld (SVK Optrek vzw e.a.) de voortgang van het project bewaakt. Het lokaal bestuur faciliteert. Binnen de lokale besturen wordt een coördinator, aanspreekpunt aangesteld. Tevens wordt ook een afvaardiging van basisedwerkers voorzien ter bewaking van het werkveld en indien mogelijk wordt ook een ervaringsdeskundige toegevoegd, hier nemen wij contact met vzw 'de link armoede' (www.delinkarmoede.be) om letterlijk een link te maken met de doelgroep.

De beleidsgroep bewaakt de voortgang en bepaalt prioriteiten en evalueert het voorliggend beleids- en actieplan.

Naast het beleidsniveau primeert in dit project de inbreng, kunde en opwaardering van de eerste lijn: de basisederwerkers van de eerste lijn die vraagverheldering en rechtenverkenning verrichten. Het casusoverleg wordt vanuit het outreachend werken gevoed. De problematieken kunnen zeer divers zijn: erbarmelijke huisvesting, verzamelwoede, overlast, opvoedingsondersteuningsnood voor de kinderen, problematische veerkracht van mantelzorgers en sociaal netwerk, betalingsmoeilijkheden en/of huurachterstal, impact van ziekte en handicap, enzovoorts. Dit vraagt maatwerk en een begeleiding bij het proces om tot een integrale hulpverlening te komen. Hiervoor zal expertise ingekocht worden (bruggenbouwers, Samenlevingsopbouw, CEBUD). Het casusoverleg mag zich niet beperken tot de diagnostiek, maar moet leiden tot gedragen acties in het hulpverleningsplan. De samenstelling en grootte van het overleg is afhankelijk van de draagwijdte van de multi-probleem-situatie zoals hierboven beschreven.

De werkgroepen met de basisederwerkers inzake het casusoverleg zullen begeleid worden door een projectverantwoordelijke die ook de terugkoppeling bewaakt naar de beleidsmatige projectgroep. Die op hun beurt de informatiedoorstroming naar de eerstelijnszone bewaken met aandacht voor de verschillende geledingen en clusters. Daarnaast zullen basiswerkers ook participeren aan het beleidsniveau zodat de visie op het hulpverleningstraject op de werkvloer wordt bewaakt.

Op elk niveau willen wij een gezonde mix van veldwerkers, experts, beleidsmensen en in de mate van het mogelijke ook een afvaardiging van de doelgroep. Het betrekken van de doelgroep moet de empowermentvisie ondersteunen.

Binnen de verschillende niveaus passen we het principe van de PDCA-cirkel toe: Plan, Do, Check, Act,... met het dynamisme om vanuit een holistische visie acties te plannen, uit te voeren, te evalueren en aan te passen om zo het voortschrijdend inzicht dat we opbouwen doorheen dit project te valoriseren.

5 Plan van aanpak omtrent de 5 criteria geïntegreerd breed onthaal

5.1 Regierol

De lokale besturen Bornem, Puurs-Sint-Amunds en Willebroek nemen gezamenlijk de regierol op waarbij Puurs-Sint-Amunds de coördinatie opneemt. De kernpartners nemen een gelijkwaardige rol op binnen het GBO Klein Brabant Vaartland (OCMW-CAW-DMW mutualiteiten).

Een goed plan van aanpak onderscheidt drie niveaus:

- Het strategisch niveau:

Strategisch gezien leggen wij de klemtoon op het ontwikkelen van een gedragen integrale hulpverlening op de eerste lijn. Daarom ook de verwevenheid met de zorgraad via de projectgroep. De urgentie om in te zetten op ontschotting en generalistische kennisdeling moet een fundament zijn om bij elke hulpvraag stil te staan bij de positie en/of de kansen die mensen innemen en/of krijgen in alle levensdomeinen. Dit moet resulteren op een gedragen visie met betrekking tot de methodiek geïntegreerd breed onthaal.

- Het tactische niveau:

Tactisch vertaalt dit project de nood om de diverse hulpverleningskanalen binnen de eerste lijn in kaart te brengen en te stroomlijnen en deze te koppelen met de hulpvragen die naar boven komen. Vertalen alle partners dit op dezelfde wijze en hoe gaan wij eenzelfde taal spreken zodat het eerstelijnsaanbod communicerende vaten worden. We beogen dat

eenieder er van overtuigd geraakt dat we samen naar een meer complementair hulpverleningsaanbod kunnen evolueren dat afgestemd is op de lokale behoeften van onze eerstelijnszone. Netwerkontwikkeling is hierin een belangrijk streefdoel want we geloven dat $1+1=3$.

- Het operationeel niveau:

Operationeel nemen de lokale besturen een faciliterende rol op om het strategisch en tactisch niveau te kunnen vertalen in de praktijk. Wij zorgen voor overlegtafels voor casusbespreking, werkgroepen om de visieontwikkeling scherp te stellen inzake intake, generalistische hulp, vertalen van drempels en ontwikkelen van een risicoanalyse. Hierbij capteren wij in dit proces waar nood is om integrale hulp praktisch te vertalen met partners (zoals samenlevingsopbouw en bruggenbouwers). We faciliteren om proactieve activiteiten en outreachende methodieken uit te proberen en hierover kritisch te reflecteren. Het inhuren van coaching waar nodig. Hierbij zullen netwerkmomenten georganiseerd worden om te sprokkelen en om te evolueren naar een hoger niveau. Bij dit proces is er ook aandacht voor terugkoppeling van de vorderingen van het project binnen de geledingen van de zorggraad ELZ Klein Brabant Vaartland om de bevindingen te laten uitdeinen over andere levensdomeinen buiten huisvesting.

5.2 Criterium 1: werken aan een gemeenschappelijke visie, doelstellingen en kader voor de werkingsprincipes van het GBO

De coördinatie wordt opgenomen door een medewerker van het lokaal bestuur Puurs-Sint-Amands in kader van de regierol van het lokaal bestuur. Zoals op het operationeel niveau beschreven wat betreft de regierol vertrekken we vanuit het principe van het samenbrengen van de kernpartners uit het GBO vanuit hun gelijkwaardige rol op het werkerrein en betrekken wij relevante partners. Wij faciliteren overlegtafels met de focus op het elkaar beter leren kennen, een groeiend vertrouwen in elkaars kunde en versterken van relaties tussen hulpverleners door elkaar te ontmoeten en het gezamenlijk doel duidelijk te stellen.

We doen beroep op procesbegeleiding via auteurs 'Integraal werken, bruggen bouwen tussen welzijn en gezondheid' (acco) en bijhorend spel en expertise van samenlevingsopbouw om een leidraad te ontwikkelen inzake casusbespreking en doelmatig hierin te werken. Ook bij CEBUD en vzw de link armoede kunnen wij methodieken en vorming inhuren betreffende het benaderen van mensen in kansarmoede en een precaire financiële situatie. Samenlevingsopbouw wordt betrokken om methodieken van proactieve acties en het optimaliseren van rechtenverkenning op een laagdrempelige wijze te introduceren. Basised medewerkers worden ondergedompeld in het samen omschrijven van drempels, signalen vertalen naar dienstverlening en omgekeerd hun werking terug te vertalen op het niveau van de cliënt. Dit proces werkt continue doorheen het project opdat deze benadering een tweede natuur wordt voor de basised medewerkers. Hierbij trachten we ook de expertise in te schakelen van vzw de link armoede om de leefwereld van het doelpubliek te integreren.

Het oplist van drempels en lacunes binnen het werkingsgebied inzake de kwetsbare doelgroep is een proces dat vorm krijgt in dialoog met de doelgroep, reflectie tussen basised medewerkers en toetsing van deze ervaringen aan de praktijk van diverse actoren die met de kwetsbare doelgroep in contact komen: naast de 3 kernpartners betrekken wij de praktijk van het SVK en later ook ervaringen uit de werking van de LAC's (lokale adviescommissies omtrent energiearmoede en onbetaalde waterfactuur), welzijnschakels en andere armoedeorganisaties en andere diensten die in contact komen met mensen die zich in een precaire woonsituatie bevinden (cfr. CEBUD en vzw de link armoede en sociale huisvestingsmaatschappijen).

Het ontwikkelen van deze visie en duidelijk stellen van de doelstellingen en het kader van de GBO-werking resulteren in goede praktijken en hulpinstrumenten die het projectmatig werken overstijgen en binnen andere eerstelijnsdiensten geïmplementeerd kunnen worden.

De continue verbinding met de zorgraad van de ELZ Klein Brabant Vaartland en de rapportage en informatiemomenten die georganiseerd worden moeten bijdragen tot een gedragen GBO-werking in de eerstelijnszone.

5.3 Criterium 2: faciliteren van de basisedwerkers in hun samenwerking

Wij faciliteren de basisedwerkers in hun samenwerking. We ontwikkelen hiervoor een aantal gemeenschappelijke tools (puntenlijst SVK, woonbarometer, gezamenlijke intake, gebruik van zelfredzaamheidsmatrix). We gebruiken hier externe expertise om deze processen te begeleiden (o.a. spel bruggenbouwers en samenlevingsopbouw).

We werken op 4 gebieden:

5.3.1 Netwerkmomenten

In netwerkmomenten willen we de gedeelde verantwoordelijkheid inzake adequate rechtenverkenning ondersteunen en versterken.

De netwerkmomenten geeft een gezicht aan de hulpverlenende instanties in onze eerstelijnszone. Door elkaar te zien en persoonlijk te leren kennen verhoogt de betrokkenheid in het probleemoplossend vermogen van de basisedwerkers. Ze ervaren letterlijk dat zij niet alleen geconfronteerd worden met deze problemen en dat verschillende organisaties ook verschillende antwoorden en accenten leggen. Door de generalistische bril van de basisedwerkers kan het beste van verschillende werelden tot nieuwe inzichten komen en creatieve oplossingen genereren die een meerwaarde zijn voor alle betrokkenen (basisedwerkers en hun respectievelijke organisaties en de hulpvrager).

We organiseren een startnetwerk, een hulpverleningsmarkt omtrent preciaire woonsituaties en een reflectiemoment om de gemeenschappelijke visie en instrumenten ook te toetsen en evalueren. De PDCA-cirkel wordt gekoppeld aan terugkoppeling in de netwerkmomenten: Plan, Do, Check, Act,... en wordt verder opgevolgd door periodieke netwerkmomenten gevolgd door continue bijsturen.

Daarnaast werken we aan casusoverleg om de noden en vragen van de doelgroep in kaart te brengen. Ook het casusoverleg werkt en ondersteunt de visie om basisedwerkers te appeleren in hun gedeelde verantwoordelijkheid ten aanzien van de kwetsbare doelgroep. Casusoverleg ondersteunt:

- De deskundigheid van onthaalmedewerkers
- het vergroten van hun generalistische bril
- Het verbeteren van de kwaliteit van hun werk
- De kansen tot intervisie onthaalmedewerkers
- Hun expertise als onthaalmedewerker

5.3.2 Afstemming vraagverheldering

We gaan uit van de doelstelling dat finaal het voor de persoon met een zorg- of ondersteuningsnood (cliënt, gebruiker, burger, patiënt,...) niet meer mag uitmaken bij welke

partner van het GBO de vraag initieel gesteld wordt. Het onthaal en de vraagverheldering vanuit één gedragen visie ongeacht de interventie van één van de kernpartners moet dezelfde outcome genereren.

In een werkgroep 'afstemming vraagverheldering' werken we aan de invulling van 'breed' en 'geïntegreerd' onthaal. Basisederwerkers die het onthaal en de vraagverheldering verzorgen in drie organisaties brengen we samen in een netwerkmoment om tot één visie te komen. We laten de basisederwerkers denken vanuit hun eigen setting, maar ook nadenken over het hulpverleningsaanbod van de andere organisaties. In een tweede stap wordt dit bij elkaar gelegd waarbij een kritische toetsing gebeurt of het hulpverleningsaanbod voldoende breed gekend is en welke aspecten te weinig gekend zijn van elkaars dienstverlening om tot een adequate realisatie van grondrechten te komen.

Wij betrekken tevens een vertegenwoordiging van de doelgroep door toetsing bij basisederwerkers van een vereniging waar mensen in armoede het woord nemen, samenlevingsopbouw en/of een ervaringsdeskundige (www.delinkarmoede.be)

De resultaten worden meegenomen naar de projectgroep (op beleidsniveau) om de kritische reflecties te prioriteren en de volgende acties te selecteren om tot betere afgestemde rechtenverkenning te komen.

Bedoeling is een aantal praktijkgerichte instrumenten te realiseren zoals een woonbarometer, checklist van hulpaanbod, gezamenlijk intakeformulier, gemeenschappelijke omschrijving van wat onthaal voor het GBO moet betekenen.

5.3.3 Huisbezoeken

Hulpverleners leren van elkaar door samen letterlijk vraagverheldering op te nemen en dit open met elkaar te bespreken. Dit wordt uitgewerkt in de huisbezoeken in duo waar de woonbegeleiders van het SVK met een basisederwerker van één van de drie kernactoren op huisbezoek gaan. Dit huisbezoek zal – met uitdrukkelijke toestemming van de hulpvrager – verder uitgediept worden in het casusoverleg tussen basisederwerkers.

We blijven aandacht hebben voor de noden van de cliënt en er kan gekozen worden voor verschillende trajecten:

- Indien het duidelijk is dat de expertise van 1 kernpartner de aangewezen hulp kan bieden, zal deze mee gaan in het eerste huisbezoek en kan dit dossier verder afgehandeld worden door de betrokken kernpartner. Deze trajecten kunnen op het casusoverleg geanonimiseerd besproken worden als dubbelcheck dat voldoende breed is geëxploreerd.
- Indien meerdere partners betrokken kunnen worden zal het dossier onderwerp zijn van het casusoverleg en wordt op voorhand aan de betrokken cliënt gevraagd of de gegevens gedeeld mogen worden met de kernactoren GBO. In dit overleg wordt dan het te volgen hulpverleningstraject uitgetekend en de verantwoordelijkheid van de verschillende te nemen acties verdeeld.
- In de casusbespreking wordt ook afgesproken welke actor de casemanager wordt. Dit is het aanspreekpunt in deze hulpverleningsrelatie die wordt opgezet en ook letterlijk het klankbord voor de cliënt. In de afhandeling van dit traject wordt met de andere actoren afgestemd of de rechtenverkenning breed en geïntegreerd genoeg wordt uitgerold. De afspraken die worden gedelegeerd worden gesuperviseerd door de casemanager die zo een overzichtsfunctie opneemt en verbindend werkt.

Dit proces ondersteunt het elkaar beter leren kennen in de praktijk. Ook hier houden we de PDCA-cirkel in het oog en worden bijsturingen meegenomen naar de projectgroep om de leermomenten op een hoger niveau te integreren in de tools, acties en goede praktijken en zo de verworven kennis doorheen te praktijk de valoriseren.

5.3.4 Samenwerking ondersteunen

Door constant terug te koppelen van praktijk naar beleid en van professionelen naar ervaringsdeskundigen en omgekeerd (linken zowel in de werkgroepen als de projectgroep: beleid versus basised medewerkers versus ervaringsdeskundigen) wordt de (huidige) werking geëvalueerd naar laagdrempeligheid, effectiviteit, begrijpbaarheid, toegankelijkheid om onderbescherming weg te werken.

Met deze werkwijze kunnen we empowerment tastbaar maken. Wij werken op maat in casusoverleg, we reflecteren kritisch op de huisbezoeken en hebben een gemeenschappelijke visie op onthaal. Dit alles wordt gevaloriseerd op netwerkmomenten (intern voor het project en extern met de eerstelijnszone). Aan de basis van deze samenwerking ligt het principe van de gedeelde verantwoordelijkheid.

De kern van het project is dat de extra middelen ons de mogelijkheid geven om projectmatig en gericht het GBO vorm te geven met de nodige ondersteuning die wij inhuren:

- Samenlevingsopbouw en docenten van de hoge school Gent (bruggenbouwers) worden geëngageerd om het proces te begeleiden om de doelgroep laagdrempelig en integraal te benaderen. Samenlevingsopbouw heeft eveneens expertise in aanklappend werken. Bruggenbouwers focust op een integrale benadering van de casus.
- CEBUD en vzw de link armoede ondersteunen betreffende methodieken en vorming betreffende het benaderen van mensen in kansarmoede en een precaire financiële situatie. Basised medewerkers uit hun referentiekader halen en hen meenemen in de leef- en denkwereld van personen in kansarmoede is een belangrijk doel om drempels te detecteren en de hulpverlening toegankelijker te maken om onderbescherming te voorkomen.

Tenslotte willen we het project ook laten uitvloeien naar de tweede lijn. Basised medewerkers werken samen en leren van elkaar. Gespecialiseerde zorg wordt uitgewerkt in tweede lijn en daarom hebben wij aandacht voor de hulpverleningsstappen na het GBO. Eens na de doorverwijzing blijkt dat de opvolging problematisch blijft wanneer verschillende vormen van zorg moeten ingezet worden, dan kan een casemanager vanuit het GBO die regie opnemen vanuit hun generalistische aanpak: een interdisciplinair overleg wordt bewaakt (nieuwe naam MDO).

We leggen onze focus doorheen het project op verschillende niveau's:

- Samenwerking doelgroep en basised medewerkers
- Samenwerking basised medewerkers onderling
- Samenwerking van de basised medewerkers over de verschillende organisaties heen (verbinding praktijk – beleid)
- Samenwerking in heel de ELZ: gezondheids- en welzijnsmedewerkers (projectgroep verbonden met de zorgraad vzw ELZ Klein Brabant Vaartland)

- Samenwerking eerste lijn en tweede lijn en versterken van de communicatielijnen hiertussen (casemanager)

5.4 Criterium 3: werken aan de participatie van de doelgroep en basisedwerkers om drempels te verlagen en preventie te bewerkstelligen

Wij werken aan de participatie van de doelgroep en basisedwerkers om drempels te verlagen en preventief en proactief uithuiszetting te voorkomen. Laagdrempelige opstart in samenwerking met SVK Optrek vzw faciliteert het contact met de doelgroep. De huisbezoeken bij problematische woonsituaties die gekend zijn door het SVK of toekomstige klanten die op de wachtlijst staan met een aantal risicofactoren worden in duo afgelegd. Doorheen het project ontwikkelen wij met het bij elkaar leggen van elk zijn expertise van de kernactoren een soort woonbarometer. Deze koppelen wij terug met de doelgroep via ervaringsdeskundigen en medewerkers of vrijwilligers van de vereniging waar mensen in armoede het woord nemen (De Schakel, Argos).

In het huisbezoek vragen wij toestemming om met hun situatie een hulpverleningstraject uit te bouwen op basis van casuoverleg en met ondersteuning vanuit de verschillende partners van het GBO.

Een belangrijke doelstelling van het project is om een duidelijk en genuanceerd beeld te krijgen van de doelgroep en zijn leefwereld. We willen basisedwerkers onderdompelen in het NIVEA-concept: Niet Invullen Voor Een Ander. Dit principe kan ook doorgetrokken worden naar andere hulpverleningskanalen binnen de eerstelijnszorg zowel in het gezondheids- als welzijnslandschap. We willen de basisedwerker loskoppelen van zijn referentiekader (de zogenaamde middenklasse) en hem onderdompelen in de leefwereld van de persoon in kansarmoede. Dit met oog op drempels in het huidige hulpverleningstraject voor personen in een precare woonsituatie weg te werken. Door drempels weg te werken gaan we proactief en preventief het hulpverleningsinstrumentarium toegankelijker maken. Bij het ontwikkelen van communicatie, infobrochures en hulpmiddelen houden we rekening met het vocabularium en taal van de doelgroep om gericht te kunnen communiceren.

Via de verenigingen waar mensen in armoede het woord nemen, vzw de link armoede (ervaringsdeskundigen) en cliënten met een geslaagd hulpverleningstraject willen wij de GBO-methodiek scherper en duidelijker stellen voor de basisedwerkers zodat zij een universeel generalistische visie ontwikkelen naar kwetsbare doelgroepen in het algemeen. Het projectmatig werken wordt verankerd in een structurele aanpak in de eerstelijnssector over de verschillende levensdomeinen van de personen met een zorg of ondersteuningsnood.

Het project evalueren en dynamisch laten groeien door middel van de PDCA-cirkel maakt dat we regelmatig resultaten evalueren en kritisch bekijken waarom sommige cases succesvol zijn en anderen niet opdat wij gericht bijsturen. Een terugkoppeling met de doelgroep via bovenstaande organisaties is dan ook essentieel.

Daarnaast willen we in een verder stadium van het project met de hogeschool en begeleiders zoeken naar een methodiek om de resultaten van het project meetbaar te maken. Dit is belangrijk om ook op hogere echelons van organisaties en het beleid te responsabiliseren in de nood om mankracht en tijd te voorzien om GBO structureel te verankeren.

De doelgroep wordt op alle niveaus betrokken:

- Huisbezoeken als instap in het project (toestemming doelgroep)
- Inbreng bij wijze van benaderen van de doelgroep door basisedwerkers (drempels wegwerken)

- Emancipatorisch werken door trajecten te evalueren met de doelgroep (bv focusgroepen)
- Inlevingsvermogen en empathie versterken van basisedwerkers (ervaringsdeskundigen en verenigingen van en voor mensen in kansarmoede en ondersteuning samenlevingsopbouw)
- Ervaringsdeskundigen in de projectgroep opnemen

5.5 Criterium 4: delen van expertise

Wij delen expertise om het basisrecht van wonen te vrijwaren en de risicofactoren inzake uithuiszetting duidelijk te stellen naar de basisedwerkers, doelgroep en het bredere gezondheids- en welzijnslandschap. Zo werken wij aan een gelijk(w)aardige vraagverheldering.

Het project wil juist door het inhuren van procesbegeleiding op verschillende niveau's (ervaringsdeskundigen, samenlevingsopbouw, integrale zorg via bruggenbouwers, enzovoorts) de drempels binnen de huidige werking van de eerstelijns en specifiek betreffende uithuiszetting en precare woonsituaties tastbaar maken zodat het duidelijk is voor alle betrokken partners en de basisedwerkers dat hulpverlening dient georganiseerd te worden via meer directe lijnen en repetitieve intakegesprekken te voorkomen.

Dit bewustzijn bij de basisedwerkers en de hulpverleningsorganisaties maakt dat we actief werken op verschillende sporen om elkaars expertise te versterken:

- Via werken aan gemeenschappelijk onthaal, netwerking, casusoverleg, cliëntbespreking, volgen van de PDCA-cirkel, enzovoorts leert men met een open blik te kijken naar zijn eigen organisatie en de meerwaarde van partnerorganisaties. We maken ons een integrale visie eigen, werken aan ontschotting.
- We zien door te netwerken wat er leeft bij de andere onthaalmedewerkers van de kernactoren van het GBO. We bekijken kritisch de eigen werking en laten ruimte om expertise van anderen binnen te brengen. Wij werken aan succeservaringen dat 1+1=3 is.
- We krijgen een duidelijker beeld van de finaliteit van elke partner. De drie kernactoren onthalen, maar hebben expertise in diverse levensdomeinen van een kwetsbare doelgroep. Een gemeenschappelijke visie op intake zal ook de visie op het sociaal werk beïnvloeden.
- Via netwerking en casusoverleg krijgen we de vraag 'wie doet wat' duidelijk. We werken aan integrale hulpverlening en generalistische benadering van de persoon met een precare woonsituaties en later algemeen de persoon met een zorg- of ondersteuningsnood (ELZ).

Door samen te werken met het SVK en later andere huisvestingsinstanties wordt het duidelijk dat hulpvragen niet zoveel verschillend zijn, maar dat de wijze waarop deze benaderd worden het succes beïnvloeden. Expertisedeling geeft inzicht, maar wakkert anderzijds de creativiteit aan om vanuit verschillende focussen (de basisedwerkers van de kernactoren GBO, ervaringsdeskundigen, specialistische hulpverlening zoals SVK, sociale huisvesting) een efficiënt en effectief hulpverleningstraject uit te bouwen. Het is belangrijk een holistische visie te bewaken op de kwetsbare doelgroep. Een bijkomend effect bij dit project is dat de brede basis van de eerstelijns werkers worden ondergedompeld in de positieve effecten van een brede en integrale benadering van kwetsbare doelgroepen.

5.6 Criterium 5: outreachend en proactief werken

Wij zetten in kader van dit GBO een aantal outreachende en proactieve acties op om deze kwetsbare doelgroep te bereiken en drempels weg te werken waarom mensen het zo ver laten komen dat een uithuiszetting dreigt.

Het SVK Optrek vzw neemt in het project de brugfunctie op. Zij hebben reeds huurbegeleiders in dienst om juist met problematische woonsituaties proactief om te gaan. De meerwaarde van dit project is dat de woonproblematiek via het GBO op een generalistischere wijze wordt benaderd. De huurbegeleiding focust zich vooral op het op peil houden en in stand houden van het woningaanbod en de woonkwaliteit van het sociaal verhuurkantoor zodat verhuurders uit de private markt niet afhaken.

Met dit project willen wij deze preciaire doelgroep juist holistisch benaderen. Ook ervaringen vanuit het LAC kunnen een hefboom zijn om mensen in een preciaire woonsituatie proactief en outreachend op te zoeken.

Maar in eerste instantie gaan de huurbegeleiders samen met een onthaalmedewerker vanuit de GBO-partners op huisbezoek. Men gaat met de cliënt het gesprek aan over niet opgenomen rechten, mogelijke stappen worden besproken voor het hulpverleningstraject en er wordt formeel gevraagd of de situatie van de cliënt kan besproken worden op het casusoverleg van dit project. Men werkt aanklappend en indien nodig zullen verschillende huisbezoeken ingepland worden om stillaan een volledig beeld te krijgen van de problematiek en vooral om de drempels te detecteren waardoor preventie niet gewerkt heeft of de hulpverlening niet tijdig werd opgestart.

Vanuit het outreachend en proactief hulpverleners werken wij ook op een hoger echelon namelijk de eerstelijnszone. Het gaat om het in beeld brengen van de gedeelde verantwoordelijkheid en het bewust worden van basisedwerkers en GBO-actoren om via coaching en casusbespreking ook de meerwaarde van het outreachend werken in te zien en om zo kwetsbare doelgroepen holistisch te benaderen op een laagdrempelige wijze.

6 Budget

Zoals reeds eerder duidelijk gesteld is het budget (25.000 euro) de sleutel om het GBO-project in onze eerstelijnszone te kunnen uitrollen met een goede procesbegeleiding en ondersteuning.

Tijd en mankracht wordt ingezet door de diverse partners van het project, het grootste gedeelte van het budget zal ingezet worden om expertise in te zetten: samenlevingsopbouw, CEBUD, de Link armoede vzw, Hogeschool Gent (bruggenbouwers),...

Netwerking, coaching en procesbegeleiding heeft nood aan een projectmatig pad om de juiste vruchten voort te brengen. De extra financiële insteek van de projectsubsidie is aldus noodzakelijk.

7 Samenwerking

Samenwerking is een groeiend hoofdstuk. In eerste instantie wordt er zeer nauw samengewerkt met SVK Optrek vzw die de brugfunctie in dit project naar de kwetsbare doelgroep opneemt. Anderzijds wordt het project van in het begin ook mee opgenomen in het beleidsplan van de eerstelijnszone Klein Brabant Vaartland en wordt er een actieve terugkoppeling naar de diverse echelons van de eerstelijnszone voorzien. De samenwerking wordt geformaliseerd met de engagementsverklaring.

Maar wij zien samenwerking ruimer, en zonder exhaustief te zijn overlopen wij organisaties die een meerwaarde zijn voor ons project:

Naam organisatie	Toelichting
SVK Optrek vzw	Het Sociaal Verhuurkantoor Optrek vzw is actief binnen de drie gemeenten van de eerstelijnszone en is een gemeenschappelijk aanspreekpunt op het grondgebied van deze gemeenten. Het is ons aanspreekpunt en de brugfunctie bij opstart van het project voor de kwetsbare doelgroep.
Eerstelijnszone Klein Brabant Vaartland	De eerstelijnszone Klein Brabant Vaartland heeft het GBO opgenomen in zijn beleidsplan. Het project wordt binnen alle geledingen gecommuniceerd om op een laagdrempelige wijze een brede vraagverheldering als standaard te ontwikkelen voor diverse kwetsbare doelgroepen.
Sociale huisvestingsmaatschappijen (Woonveer Klein-Brabant en volkshuisvesting Willebroek)	Mensen in een kwetsbare woonsituatie kunnen een meer aangepaste woning (ook financieel) nodig hebben als deel van het oplossen van hun preciaire woonsituatie
De schakel Puurs en Argos Willebroek	Verenigingen actief binnen de eerstelijnszone waar mensen in armoede het woord nemen. Zij werken empowerend naar de meest kwetsbaren in onze samenleving (kansarmoede)
LAC	De netbeheerder of waterleverancier die een verbruiker wil afsluiten, moet eerst advies vragen aan de Lokale Adviescommissie (LAC) van de gemeente. In die commissie zitten mensen van het OCMW, de netbeheerder of waterleverancier, en eventueel de schuldbemiddelaar van de verbruiker. Het OCMW onderzoekt dan eerst de situatie van de verbruiker. Als het probleem niet opgelost kan worden, bespreekt de LAC het dossier op een vergadering waar de verbruiker wordt uitgenodigd op de vergadering om zich te verdedigen. De LAC beslist dan over afsluiting of heraansluiting van elektriciteit, aardgas of water. Dit kan een signaal zijn voor een structureel groter probleem waarbij op termijn deze financiële moeilijke situatie zich kan vertalen in een preciaire woonsituatie.
Thuiszorg	Bij een integrale en generalistische benadering van deze kwetsbare doelgroep in het project kunnen ook thuiszorgdiensten mee ondersteunen praktisch en/of medisch. Deze eerstelijnsdiensten zijn actief op een breder spectrum van thuisverpleging over gezinszorg en poets naar allerlei paramedische beroepen. Via de eerstelijnszone Klein-Brabant Vaartland

	informereren wij deze sector over het GBO in deze zone.
huisartsen	Huisartsen zijn een belangrijke schakel bij het in kaart brengen van kwetsbare situaties. Ook kunnen zij een empowerende meerwaarde betekenen om hulp te laten aanvaarden door de patiënt. Via de eerstelijnszone worden zij geïnformeerd over het GBO.
Samenlevingsopbouw provincie Antwerpen	Samenlevingsopbouwwerk heeft expertise met betrekking tot outreachend werken en het bereiken van kwetsbare doelgroepen
De LINK vzw (armoede)	TAO-Armoede is een deelwerking van vzw De Link die een ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting voor een specifieke deeltijdse opdracht of een tijdelijk project aanbiedt. Zij bieden ook vorming, advies of coaching over armoede aan.
CEBUD	Het centrum voor budgetadvies en -onderzoek is als onderzoeksgroep verbonden met de opleiding Sociaal Werk van de Thomas More-hogeschool en heeft een expertise uitgewerkt rond Referentiebudgetten voor maatschappelijke participatie. Daarnaast richten zij een blik op armoede met de vraag hoe de maatschappelijke participatie van kwetsbare doelgroepen kan worden bevorderd. En tenslotte richt het thema Geld & Gedrag zich naar de evolutie van veerkrachtige consumenten.
Bruggenbouwers	Integraal werken – bruggen bouwen tussen welzijn en gezondheid richt zich op alle studenten en professionals die gespecialiseerd zijn in mens en welzijn en die, met een brede en vernieuwende kijk op zorg, in interdisciplinaire teams willen werken. Aansluitend bij dit boek is het spel 'Bruggenbouwers' ontworpen, dat de theoretische inzichten tot leven wekt. Dit boek en spel is het resultaat van 3 jaar onderzoek door Sociaal Werk van de hogeschool Gent.
Geestelijke gezondheidszorg	Ook psychische problemen kunnen mee aan de oorzaak liggen van een precaire woonsituatie. Vanuit het GBO willen wij ook in de eerstelijnszone doorverwijzing versterken naar tweede lijn psychische begeleiding. Maar ook preventieve hulpverlening kan een meerwaarde betekenen (Emergo en CGG De Pont).
Woonbegeleidingsdiensten (begeleid zelfstandig wonen vanuit diverse voorzieningen personen met een handicap)	Wat betreft overlast kan woonbegeleiding een hulp aanbieden om dit te voorkomen of te remediëren.